

HEMŞİRELİK VE EBELİK ÖĞRENCİLERİNİN PROBLEM ÇÖZME BECERİLERİ İLE ÖĞRENME BİÇEMLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Belgin YILDIRIM¹, Şükran ÖZKAHRAMAN KOÇ²,
Seher Sarıkaya KARABUDAK¹

ÖZET

Araştırma, hemşirelik ve ebelik öğrencilerinin sahip oldukları öğrenme biçimleri ile problem çözme becerilerini belirlemek, kişisel özelliklerin ve bölümlerin öğrenme biçimleri ile problem çözme becerileri üzerindeki etkisini araştırmak öğrenme biçimleri ile problem çözme becerileri arasında bir ilişki olup olmadığını ortaya koymak amacıyla yapılmıştır. Veriler, Aydın ilindeki Adnan Menderes Üniversitesi Aydın Sağlık Yüksekokulu 250 hemşire öğrencisi ve 173 ebelik öğrencisinden toplanmıştır. Çalışmada “sosyo-demografik özellikler” veri formu, “BİG 16 Öğrenme Biçimleri Envanteri” ve “Problem Çözme Envanteri” kullanılmıştır. Öğrencilerin yarıdan fazlasının görsel öğrenme biçimine sahip oldukları saptanmıştır. Öğrenme biçimlerinin ders çalışma zamanlarını nasıl planladıkları, yaş, bölüm, mezun oldukları lise türüne göre aralarında istatistiksel olarak fark olmadığı belirlenmiştir. Öğrencilerin problem çözme becerileri orta düzeydedir. Öğrencilerin problem çözme becerilerinin yaş, bölüm, mezun oldukları lise türüne göre aralarında istatistiksel olarak fark olmadığı belirlenmiştir. Öğrencilerin problem çözme becerileri ile öğrenme biçimleri arasında fark bulunmamıştır. Araştırmadan elde edilen bulgular ışığında öğrencilerin görsel öğrenme biçimine sahip oldukları ve problem çözme becerilerinin orta düzeyde olduğu belirlenmiştir. Eğitim kurumlarında öğrencilerin kendi öğrenme biçimlerini tanımlarına olanak sağlayacak şekilde öğrenme-öğretme ortamları düzenlemeleri önerilebilir. Öğrencilerin problem çözme becerilerinin geliştirilmesine yönelik eğitim programları hazırlanabilir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik Öğrencisi, Ebelik Öğrencisi, Problem Çözme, Problem Çözme Becerileri, Öğrenme Biçimleri

¹Yrd.Doç.Dr. Adnan Menderes Üniversitesi Aydın Sağlık Yüksekokulu,

²Doç.Dr., Süleyman Demirel Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi,

İletişim/Corresponding Autor: Şükran ÖZKAHRAMAN

Geliş Tarihi / Received: 27.02.2013

Tel: 0246 2113267 **e-posta:** sukran.ozkahraman@gmail.com

Kabul tarihi/ Accepted: 03.04.2014

INVESTIGATING THE RELATIONSHIP BETWEEN LEARNING MODALITY AND PROBLEM SOLVING SKILLS OF NURSING AND MIDWIFERY STUDENTS

ABSTRACT

This investigation is made for, to identify the learning modality and problem solving skills of physical education and nursing and midwifery students, to find the effects of their personal characteristics on learning modalities and problem solving skills, and to find a relationship between learning modalities and problem solving skills. The data were collected from 250 nursing students and 173 midwifery students of Adnan Menderes Üniversitesi Aydın Sağlık Yüksekokulu in Aydın province. The study, Socio demographic Features Data Form, BIG 16 Learning Modality Inventory and Problem Solving Inventory were used as data collection tools. More than half of the students were identified to have a visual learning style. It was determined that there were no significant differences between learning modalities of students related to age, parts, education level, their high school type. Students' problem-solving skills is moderate. It was determined that there were no significant differences between problem solving skills of students related to age, parts, education level, their high school type. It was determined that there were no significant differences between problem solving skills of students related to learning modalities.

Key Words: Nursing Students, Midwifery Students, Problem Solving, Problem Solvig Skills, Learning Styles

GİRİŞ

Eğitim, bireyin/öğrencinin doğumundan başlayan, ona belli bilgi beceriler aktarır, değer yargılarını aşılıyarak onu daha yetkin bir yetişkin haline getiren, bireyin/öğrencinin yaşayışını değiştiren ve tüm yaşamı boyunca devam eden bir süreçtir. Bu süreç doğumdan başlayarak zorunlu öğrenim çağına kadar ve zorunlu eğitim sürecinde de devam eder. Eğitimi sırasında bireyler, belli amaçlar doğrultusunda eğitim alırlar. Bu süreçten geçen bireyler/öğrenciler kişiliklerinin farklılaştığını ve geliştiğini farkına varırlar.

Çağımız bilgi çağıdır bu nedenle öğrenmede kazanılması gereken bilgi, beceri, tutum ve davranışların gün geçtikçe artması, bireyin/öğrencinin etkin öğrenmeyi bilmesini ve problem çözme becerisinin olmasını zorunlu kılmaktadır. Eğitimde birçok etkenin öğrenmenin gerçekleşmesinde etkili olduğu bilinmektedir. Bunlardan bazıları; ilgi, motivasyon, tutum, problem çözme becerisi, özgüven ve öz-yeterlilik, eleştirel düşünme becerisi ve öğrenme biçimidir.

İnsan yaşamında problemlerin olmaması ya da yaşamın her anında yeni bir problemle karşılaşılması mümkün değildir. Problemsiz bir yaşam ya da problemsiz bir yer bulmak da olası değildir. Bu nedenlerden dolayı problemsiz yaşam beklemek hayali bir durumdur. Bu hayali durum yerine problemlerin nasıl çözülebileceğini öğrenmek yaşamda çok büyük bir önem taşımaktadır. Eğitimde problem çözülürken bireylerin/öğrencilerin öğrenme stilleri de önem kazanmaktadır. Öğrenme stili; algısal tercihler ve güçlükler, bilgi işleme alışkanlıkları, motivasyonel ve psikolojik faktörler gibi değişik boyutları vardır. Algısal tercihler, bireylerin/öğrencilerin öğrenirken kullanmayı tercih ettikleri ortamlar, materyaller ve kullanılan mesajların kodlanma biçimidir. Öğrenme süreci, bireylerin/öğrencilerin duyu organları tarafından alınmasıyla başlar. Öğrenme stilinin temel boyutlarından birisi olarak öğrenme biçiminin genel kabul edilen üç türü vardır. Bunlar bedensel, işitsel ve görsel biçimlerdir. Herhangi bir öğrenci genellikle bu biçimlerden birisini kullanmaya eğilimlidir. Öğrencinin eğilimli olduğu biçim, genellikle zaman içinde kullanmakta ustalık da kazandığı biçimdir.

Başarı etkin öğrenme, problem çözme ve öğrenme biçimi ile elde edilebilir. Bunun için bireylerin/öğrencilerin öğrenme biçimlerinin ve problem çözme becerilerinin bilinmesine ve ölçülmesine gereksinim vardır. Bireyin/öğrencinin öğrenme biçimi/biçimleri ve problem çözme becerileri bilinerek bu doğrultuda hazırlanmış eğitim programlarına ihtiyaç vardır. Özellikle de bu hazırlanan programların uygulanmasıyla gelişim sağlanabilir

GENEL BİLGİLER

I. PROBLEM ÇÖZME

21.yüzyıl eğitim programlarında, başarılı öğrencinin kazanması gerekli olan beceriler tanımlamasında; iletişim kurabilme, bilimsel, akılcı ve mantıklı düşünme becerisine sahip olma, teknolojiyi kullanabilme, araştırmacı ve üretken olabilme, bilgiyi paylaşabilme, insanlık değerlerine sahip çıkmanın yanı sıra problem çözme becerisinin de yer aldığı görülmektedir (1). Problem sözcüğü, Grekçe’de “Problema” sözcüğünden gelmektedir. Bu sözcük de “Proballo” öne çıkan engel sözcüğünden türetilmiştir. Bir kimsenin istenilen bir hedefe ulaşmak amacıyla topladığı mevcut güçlerinin karşısına gelen engele problem denir. Birey ne zaman belli bir amaç veya anlayışa erişmek için çaba harcarken bazı engellerle karşılaşır ise onun için bir problem var demektir. Problem “problem sizin önünüze atılmış sizi engelleyen bir durumdur” biçiminde tanımlanmaktadır. Problemlerin birçoğunda çözümün tüm elemanlarının bulunduğu, tek yapılması gerekenin orada duranları yeniden düzenlemek olduğunu belirtilmiştir. Bir şeyin olması gereken durumuyla mevcut durumu arasındaki fark olarak tanımlanmıştır (2,3).

Bingham problem çözmeyi bir amaca erişmekte karşılaşılan güçlükleri yenme süreci olarak ele almaktadır. Bu süreçte organizma şartlara uyarak veya engelleri azaltarak gerginlikten kurtulmanın yollarını arayarak iç dengeye ulaşmaya çabalamaktadır. Problem çözme öğrenilmesi ve geliştirilmesi gereken bir yetenek olduğu için zaman, çaba, enerji ve alıştırma yapılarak kazanılabilir (4). Santrock, problem çözmeyi ulaşılmak istenen hedefe ait yollardan en uygun olanı seçme olarak tanımlamaktadır (5,6).

Bireyin doğuştan sahip olduğu problem çözme yeteneği sonradan eğitim ve deneyimlerin etkisiyle gelişir ve beceri sekline dönüşür. Problem çözme bir zaman, çaba, enerji ve araştırma isidir. Bireyin ihtiyaç, amaç, değer, inanç, beceri, alışkanlık ve tutumları ile ilgili olması ve aynı zamanda yaratıcı, düşünce ile zeka, duygu, irade ve eylem gibi unsurları kendinde birleştirmesinden dolayı çok yönlüdür. Bireyin problem çözümünü etkileyen etmenler; gelişim ve olgunlaşma düzeyi, yetenek düzeyindeki ayrıcalıklar, güdülenme, yetiştiği sosyo-kültürel çevre, aldığı eğitim ve öğretim olarak sıralanabilir (7).

II. ÖĞRENME BİÇEMLERİ

Kolb'a göre öğrenme biçemi, bilgiyi alma ve işlemede kişisel olarak tercih edilen yöntemdir (8). En yalın biçimiyle öğrenme biçemi, bireyin öğrenme sürecindeki bireysel tercihleri şeklinde ifade edilebilir. (9,10). Öğrenme biçemi öğrencilerin algısal tercihleri ve yaşadıkları güçlükler, bilgiyi işleme alışkanlıkları, motivasyonel ve psikolojik faktörler gibi değişik boyutları vardır. Öğrenme süreci, öğretmen tarafından sunulan uyarıcıların, öğrencilerin duyu organları tarafından alınmasıyla başlar. Kuşkusuz öğrenciler, sunulan uyarıcının niteliğine göre en uygun olan duyu organlarını kullanırlar. Örneğin öğrencilere bilgi, yazılı materyalle sunuluyorsa gözünü, sözel veriliyorsa kulağını, bir şey yapması isteniyorsa el ve ayaklarını kullanırlar. Son yıllarda yapılan araştırmalar, öğrencilerin bilgiyi alırken hangi duyu organını kullanacağı hakkında tercihleri olduğunu göstermektedir. Bazıları görerek, bazıları işiterek, bazıları da dokunarak daha kolay öğrenmektedirler. Bu şekilde bilgiyi alma tercihine göre öğrenme stili, alan yazınında öğrenme biçemi olarak adlandırılmaktadır. Öğrenme stilinin temel boyutlarından birisi olarak öğrenme biçiminin genel kabul edilen üç türü vardır. Bunlar bedensel, işitsel ve görsel biçemlerdir (11,12).

İşitsel biçeme sahip öğrenciler, en iyi dinleyerek öğrenebilmektedirler. İşitsel materyaller; ses, müzik, şarkı, konuşma, sözlü açıklama, teyp bilgileri, yüksek sesle anlatılan hikaye ve sohbetleri içermektedir. Bu kişiler, okuyarak öğrenmekten çok öğretmeni dinleyerek öğrenmeyi tercih ederler. Hatta derste not tutma bile dikkatlerinin dağılmasına neden olabilir (13).

Görsel biçeme sahip öğrenciler en iyi görerek öğrenirler. Resim, çizim, harita, çizgi, renk, yön, plan, bu öğrencilerin ilgilerini çeker (12). Bu şekilde öğrenenler için dinlemelerinden çok görmeleri, bilgiyi algılamaları açısından daha önemlidir (13).

Bedensel öğrenen öğrenciler, öğrenme biçemlerinin bir birleşimini kullanarak öğrenirler. Bilgi verilince hem görmeye hem de dinlemeye ihtiyaç duyabilirler. Sürekli hareket halindedirler. Bu nedenle harekete dayalı öğrenme aktivitelerini tercih ederler (13). Öğretim elemanları, kendi işlevlerini sağlıklı şekilde yerine getirebilmek için öğrencilerin öğrenme biçemlerini bilmek ve dikkate almak durumundadırlar (12).

Çalışmada böyle bir alt başlık kullanmamızın sebebi öğrenme stilleri ve öğrenme biçemleri kavramlarının birbirlerinin yerine kullanılmasını önlemek ve kavramlar arasında yaşanan bu karmaşanın giderilmesini sağlamaktır. Çalışmamızda Hemşirelik Yüksekokulu ve Ebelik Yüksekokulu öğrencilerinin öğrenme biçemlerini belirlemek üzere Şimşek tarafından

geliştirilen Öğrenme Biçemleri Envanteri kullanılmıştır. Çalışmamızın başlığının Öğrenme Biçemleri olmasının sebebi; envanterin tüm öğrenme stili boyutlarını ölçmeye yönelik hazırlanmamış olmasından dolayıdır. Kullanılan envanter ile öğrenme stilinin temel boyutlarından biri olan yukarıda da açıklaması yapılan algısal tercihler boyutu belirlenmeye çalışılmıştır.

MATERYAL VE METOT

Araştırma, hemşirelik ve ebelik öğrencilerinin sahip oldukları öğrenme biçemleri ile problem çözme becerilerini belirlemek, kişisel özelliklerin ve bölümlerin öğrenme biçemleri ile problem çözme becerileri üzerindeki etkisini araştırmak öğrenme biçemleri ile problem çözme becerileri arasında bir ilişki olup olmadığını ortaya koymak amacıyla yapılmıştır.

Çalışma, 2010 yılı Kasım-Aralık ayları arasında yapılmıştır. Araştırmanın evrenini, Aydın ilindeki Adnan Menderes Üniversitesi Aydın Sağlık Yüksekokulunda Hemşirelik Bölümü (255) ve Ebelik Bölümü (218) öğrenciler oluşturmaktadır. Öğrencilerin tamamına ulaşılması amaçlanmıştır. Araştırmada iki hemşirelik bölümü, 13 ebelik bölümü öğrencilerinin verileri eksik doldurmaları nedeniyle anketleri iptal edilmiştir. Hemşirelik bölümü üç, ebelik bölümü 12 öğrenci anket uygulamayı kabul etmemişlerdir. Ebelik bölümü 20 öğrenciye klinik saha uygulamaları, uygulama tarihlerinde devamsızlık yapmaları ve ebelik öğrenci kongresinde çalışmalarını nedeniyle ulaşamamıştır. Örneklem grubunu 250 hemşire öğrencisi ve 173 ebelik öğrencisi oluşturmuştur. Veriler araştırmacılar tarafından toplanmıştır. Öğrencilerin uygun olduğu ders saatlerinde ve uygun ortam hazırlanarak veriler toplanmıştır.

Araştırma değişkenler arasındaki ilişkileri incelemeye yönelik niceliksel ve ilişkisel çalışmadır. Veri toplama sürecinde araştırmacılar tarafından geliştirilen sosyo demografik özellikler veri formu bölüm, yaş, sınıf, cinsiyet, anne ve babanın eğitim düzeyi, gelir düzeyi ders çalışma alışkanlıkları ile ilgili bilgiler gibi demografik özellikleri anket aracılığıyla toplanmıştır. Bu anket, araştırmacılar tarafından konu ile ilgili literatür incelenerek oluşturulmuştur (7,18,19,20). “BİG 16 Öğrenme Biçemleri Envanteri” ve Heppner ve Petersen tarafından geliştirilen ve Türkçeye uyarlaması Şahin, Şahin ve Heppner tarafından gerçekleştirilen “Problem Çözme Envanteri” kullanılmıştır (14,15). Verilerin analizinde sayı, yüzde, aritmetik ortalama, t testi, varyans analizi ve pearson korelasyon analizi kullanılmıştır. Adnan Menderes Üniversitesi Aydın Sağlık Yüksekokulu Müdüründen uygulama izni

alınmış, veriler belirlenen tarihlerde ve saatlerde araştırmacılar tarafından toplanmıştır. Veri toplama işlemi öğrencilere yanıtlamaları için uygun ortam yaratılarak, yeterli süre verilerek, sınıf ortamında gerçekleştirilmiştir.

A. Problem Çözme Envanteri :

Orijinal adı Problem Solving Inventory, Form-A (PSI-A) olan Problem Çözme Envanteri (PÇE), Heppner ve Petersen tarafından çeşitli araştırmalar sonucu ortaya çıkan “genel yönelim”, “problemin tanımı”, “alternatif üretme”, “karar verme” ve “değerlendirme” gibi problem çözme aşamaları göz önünde bulundurularak, kişinin problemlerini çözebilme yeterliliği konusunda kendisini nasıl algıladığının yanı sıra, problem

çözme yönteminin boyutlarını da belirlemek amacıyla geliştirilmiştir (14,15). Ölçeğin Türkçe uyarlama çalışmaları çerçevesinde çeviri çalışmaları, sırasıyla Akkoyun ve Öztan, Taylan ve Şahin, Şahin ve P.P. Heppner; geçerlilik güvenilirlik çalışmaları ise Taylan, Şahin, Şahin ve P.P. Heppner ve Çam tarafından yapılmıştır (7,15,16,17).

Envanter kapsamı, 35 maddeden 6’lı likert ölçeği olarak oluşturulmuştur. Maddelerin bir kısmı olumlu, bir kısmı da olumsuz ifadelerden oluşmaktadır. Ölçek, toplam puan (problem çözme beceri algısı puanı) ve alt ölçeklere ilişkin puanları vermektedir. Yanıtlanmasında birey, her madde için, hangi sıklıkta o maddelerdeki gibi davrandığını işaretler. Envanterin 6’lı likert cevaplama seçenekleri: “Her zaman böyle davranırım”, “Çoğunlukla böyle davranırım”, “Sık sık böyle davranırım”, “Arada sırada böyle davranırım”, “Ender olarak böyle davranırım” ve “Hiçbir zaman böyle davranmam” şeklindedir.

Sahin, Sahin ve Heppner, tarafından yapılan faktör analizi sonucunda ölçeğin;

- **Aceleci Yaklaşım:** 13, 14, 15, 17, 21, 25, 26, 30 ve 32. Maddeler,
- **Düşünen Yaklaşım:** 18, 20, 31, 33 ve 35. maddeler,
- **Kaçıngan Yaklaşım:** 1, 2, 3 ve 4. maddeler,
- **Değerlendirici Yaklaşım:** 6, 7 ve 8. maddeler,
- **Kendine Güvenli Yaklaşım:** 5, 11, 23, 24, 27, 28 ve 34. maddeler,
- **Planlı Yaklaşım:** 10, 12, 16 ve 19. maddeler, olmak üzere 6 faktörden oluştuğu

belirtilmektedir (15).

Envanterin değerlendirilmesi ise; verilen cevaplara 1 ile 6 arasında değişen puanlar verilir. Puanlamada 9, 22 ve 29. maddeler puanlama dışı tutulur. Puanlama 32 madde üzerinden yapılır. 1, 2, 3, 4, 11, 13, 14, 15, 17, 21, 25, 26, 30 ve 34. maddeler ters olarak

puanlanan maddelerdir. Envanterden alınabilecek puan ranjı, 32–192 arasındır. Ölçekten alınan toplam puanların yüksekliği, bireyin problem çözme becerileri konusunda kendini yetersiz olarak algıladığını gösterir. Ölçekten alınan toplam puanların azalmasında ise kişinin problem çözme beceri algısının olumlu olduğu kabul edilir. Alt ölçeklerin puanlanmasında da olumlu-istendik olarak nitelendirilebilecek problem çözme yaklaşım biçimlerini ölçen alt ölçeklerden (düşünen yaklaşım, kendine güvenli yaklaşım, değerlendirici yaklaşım, planlı yaklaşım) alınan puanlar azaldıkça ilgili yaklaşım biçimlerinin daha fazla kullanıldığı değerlendirilirken; olumsuz-etkisiz olarak nitelendirilebilecek problem çözme yaklaşım biçimlerini ölçen alt ölçeklerden (aceleci yaklaşım ve kaçınan yaklaşım) alınan puanlar azaldıkça ilgili yaklaşım biçimlerinin daha az kullanıldığı düşünülür (16).

B. BİG 16 Öğrenme Biçimleri Envanteri:

Şimşek tarafından geliştirilen bu envanter bedensel, işitsel ve görsel olmak üzere üç öğrenme biçimini ölçmektedir. Her öğrenme biçimi için 16 madde içeren envanter, toplam 48 maddeden oluşmaktadır. Her bir maddenin değerlendirilmesinde, maddenin değerlendirilen kişiye uygunluğuna göre 5'li likert ölçeği kullanılmıştır. Kişinin yatkın olduğu öğrenme biçiminin belirlenmesinde izlenecek yöntem, her bir biçim alanından alınacak puanların toplamalarının karşılaştırılmasıdır (12).

BİG 16 Öğrenme Biçimleri Envanterinin değerlendirilmesini inceleyecek olursak;

1. Her bir madde için; kullanıcının katılma düzeyine ilişkin kod rakamı (-2'den 2'ye kadar) çizelge üzerine not edilir (Kesinlikle katılıyorum 2, Katılıyorum 1, Kararsızım 0, Katılmıyorum -1, Kesinlikle katılmıyorum -2).

2. Her bir biçim kategorisine yazılan rakamların matematiksel toplamı (-32 ile 32 arasında değişen bir sayı) o kategorinin altındaki boşluğa yazılır. Bu toplamlar kullanıcının her bir kategoriye ilişkin biçim puanlarıdır.

3. Biçim puanları;

- 7 ile (-7) arasında değişiyorsa, dikkate alınmaz.
- 8 ile 32 arasında değişiyorsa, kullanıcı o biçime sahiptir.
- (-8) ile (-32) arasında değişiyorsa, kullanıcı o biçime tepkilidir.

4. (+) değerli biçim puanları büyükten küçüğe doğru sıralanır. Biçimlerden en büyük değere sahip olan baskın, ikinci büyük değere sahip olan ikincil, en küçük değere sahip olan ise o kullanıcının üçüncül öğrenme biçimini ortaya koyar.

5. Biçem puanlarının birbirine çok yakın çıkması, zayıf da olsa, olasıdır. Bu durum öğrencinin birden fazla biçeme sahip olduğu şeklinde yorumlanır (12).

BULGULAR

Ebelik ve hemşirelik öğrencilerinin sosyo-demografik özellikleri yer almaktadır. Öğrencilerin sınıfları, kardeş sayıları, cinsiyetleri, yaş grupları, medeni durumları, anne ve baba eğitim düzeyleri, aile yapıları, yaşadıkları yer, gelir durumları, not ortalamaları, mezun olunan lise, ders çalışma alışkanlıkları gibi özelliklere ilişkin verilerin dağılımı Tablo 1’de verilmiştir.

Ebelik ve hemşirelik öğrencilerinin problem çözme becerileri arasında istatistiksel olarak fark olmadığı ($p>0.05$)’ problem çözme becerilerinin orta düzeyde olduğu bulunmuştur (Tablo 2).

Öğrencilerin problem çözme becerilerinin cinsiyet, yaş, sınıf, mezun oldukları lise türüne göre aralarında istatistiksel olarak fark olmadığı belirlenmiştir ($p>0.05$).

Öğrencilerin aceleci yaklaşım, düşünen yaklaşım, değerlendirici yaklaşım, kendine güvenli yaklaşım ve planlı yaklaşım, kaçınan yaklaşım alt boyut puan ortalamalarının ve toplam puan ortalamalarının öğrenme biçemleri toplam puanı ve alt boyutlarının puanlarına göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı tespit edilmiştir ($p>0.05$).

Çalışmaya katılan hemşirelik bölümü öğrencilerinin %23.2’nin bedensel, %22.8’nin işitsel, %54’nün görsel öğrenme biçimine sahip olduğu saptanmıştır (Tablo 3).

Tablo 1. Öğrencilerin Sosyo Demografik Özelliklerine Göre Dağılımı

Özellikler	Ebelik		Hemşirelik	
	Sayı	%*	Sayı	%*
Sınıf				
1. sınıf	62	35,8	75	30,0
2. sınıf	36	20,8	53	21,2
3. sınıf	38	22,0	55	22,0
4. sınıf	37	21,4	67	26,8
Cinsiyet				
Kız	173	100,0	215	86,0
Erkek			35	14,0
Yaş Grubu				
17-19	54	31,2	75	30,0
20-22	99	57,2	142	56,8
23-25	20	11,6	33	13,2
Medeni Durum				
Bekar	172	99,4	247	98,8
Evli	1	,6	3	1,2
Kardeş Sayısı				
Yok	4	2,3	5	2,0
Bir kardeş	50	28,9	81	32,4
İki kardeş	57	32,9	82	32,8
Üç kardeş	28	16,2	39	15,6
Dört kardeş ve üzeri	34	19,7	43	17,2
Anne Eğitim Durumu				
Okuryazar değil	19	11,0	21	8,4
Okuryazar	14	8,1	20	8,0
İlköğretim	105	60,7	160	64,0
Lise	32	18,5	43	17,2
Üniversite	3	1,7	6	2,4
Baba Eğitim Durumu				
Okuryazar değil	6	3,5	6	2,4
Okuryazar	7	4,0	9	3,6
İlköğretim	100	57,8	148	59,2
Lise	37	21,4	57	22,8
Üniversite	22	12,7	29	11,6
YL/Doktora	1	,6	1	,4
Aile Yapısı				
Otoriter	15	8,7	22	8,8
Demokratik	54	31,2	82	32,8
İlgisiz	5	2,9	6	2,4
Aşırı ilgili	18	10,4	26	10,4
Koruyucu	81	46,8	114	45,6
Gelir Durumu				
Düşük	16	9,2	21	8,4
Orta	154	89,0	224	89,6
Yüksek	2	1,8	5	2,0
Ders Çalışma Alışkanlıkları				
Her gün düzenli olarak çalışırım	46	26,6	75	30,0
Sınavdan belli bir süre çalışırım	66	38,2	94	37,6
Sınavdan önceki akşam / bir gün önce sadece sınava çalışırım	61	35,2	81	32,4
Mezun Olunan Lise Türü				
Genel Lise	84	48,6	128	59
Anadolu Lisesi	50	28,9	68	27,2
Meslek Liseleri	7	4,0	9	3,6
Süper Lise	32	18,5	43	17,2
Toplam	173	100,0	250	100,0

*Sütun yüzdesi

Tablo 2. Ebelik ve Hemşirelik Öğrencilerinin Problem Çözme Ölçek Puan Ortalamalarının Dağılımı

Ölçek	Ebelik Bölümü		Hemşirelik Bölümü		t*	p
	$\bar{X} \pm SD$	$\bar{X} \pm SD$	$\bar{X} \pm SD$	$\bar{X} \pm SD$		
Aceleci Yaklaşım	30,28	6,58	30,42	6,59	1,35	p>0.05
Düşünen Yaklaşım	14,58	4,41	14,54	4,39	6.55	p>0.05
Kaçıngan Yaklaşım	12,90	4,68,	12,88	4,68	7.06	p>0.05
Değerlendirici Yaklaşım	8,59	3,13	8,71	3,08	9.75	p>0.05
Kendine Güven	21,08	5,52	20,63	5,28	-1.24	p>0.05
Planlı Yaklaşım	11,40	3,48	11,27	3,50	8.51	p>0.05
Toplam ölÇEK	108,90	19,53	108,02	18,76	2.64	p>0.05

*Bağımsız gruplarda t testi

Tablo 3. Hemşirelik Öğrencilerinin Sahip Oldukları Öğrenme Biçimleri için Frekans ve Yüzde Dağılımları

Öğrenme Biçimleri	N	%
Bedensel	58	23.2
İşitsel	57	22.8
Görsel	135	54.00
Toplam	250	100.00

Araştırmaya katılan ebelik bölümü öğrencilerinin %27.16'nın bedensel, %16.84'nün işitsel, %56'nın görsel öğrenme biçimine sahip olduğu belirlenmiştir (Tablo 4).

Tablo 4. Ebelik Öğrencilerinin Sahip Oldukları Öğrenme Biçimleri için Frekans ve Yüzde Dağılımları

Öğrenme Biçimleri	N	%
Bedensel	47	27.16
İşitsel	29	16.84
Görsel	97	56.00
Toplam	173	100.00

Ebelik ve hemşirelik öğrencilerinin öğrenme biçimleri arasında istatistiksel olarak fark olmadığı belirlenmiştir (p>0.05). Ebelik ve hemşirelik öğrencilerinin öğrenme biçimlerinin ders çalışma zamanlarını nasıl planladıkları, cinsiyet, yaş, bölüm, mezun oldukları lise türüne göre aralarında istatistiksel olarak fark olmadığı görülmüştür (p>0.05).

TARTIŞMA

Çalışmada ebelik bölümü öğrencilerinin %35,8'i 1.sınıf, %20,8'i 2.sınıf, %22'i 3.sınıf, % 21,4'ü 4.sınıf; hemşirelik bölümü öğrencilerinin %30,0'u 1.sınıf, %21,2'i 2.sınıf, %22'i 3.sınıf, %26,8'i 4.sınıftır. Hemşirelik bölümü öğrencilerinin %56.8'i ebelik bölümü öğrencilerinin %57.2'si 20-22 yaş, grubundadır. Hemşirelik bölümü öğrencilerinin %32.8'i ebelik bölümü öğrencilerinin %32.9'u iki kardeşe sahiptir. Ebelik bölümü öğrencilerinin %46.8'i, hemşirelik bölümü öğrencilerinin %45.6'ı ailelerinin koruyucu aile yapısına sahip olduğunu ifade etmişlerdir. Çalışmaya katılan hemşirelik bölümü öğrencilerinin %49.6'ı, ebelik bölümü öğrencilerinin %49.7'i sınavdan belli bir süre önce ders çalışma alışkanlıklarının olduğu belirlenmiştir (Tablo 2).

Ebelik öğrencilerinin aceleci yaklaşım puanı $30,28 \pm 6,58$, düşünen yaklaşım puanı $14,58 \pm 4,41$, kaçınan yaklaşım puanı $12,90 \pm 4,68$, değerlendirici yaklaşım puanı $8,59 \pm 3,13$, kendine güven puanı $21,08 \pm 5,52$, planlı yaklaşım puanı $11,40 \pm 3,48$, ölçek toplam puanı $108,90 \pm 19,53$ 'tür. Hemşirelik öğrencilerinin aceleci yaklaşım puanı $30,42 \pm 6,59$, düşünen yaklaşım puanı $14,54 \pm 4,39$, kaçınan yaklaşım puanı $12,88 \pm 4,68$, değerlendirici yaklaşım puanı $8,71 \pm 3,08$, kendine güven puanı $20,63 \pm 5,28$, planlı yaklaşım puanı $11,27 \pm 3,50$, ölçek toplam puanı $108,02 \pm 18,76$ 'dir. Öğrencilerinin problem çözme becerilerinin orta düzeyde olduğu bulunmuştur (Tablo 2). Envanterden alınan puanların düşük olması öğrencilerin problem çözme becerilerinin yüksek olmasına, puanların yüksek olması ise öğrencilerin problem çözme becerilerinin düşük olmasına işaret etmektedir. Yurттаş ve Yetkin; Kanbay, Bozok; Kelleci, Gölbaşı; Kaya; Abaan; Terzioglu ; Olgun, Öntürk, Karabacak, Aslan, Serbest; Erdem alt boyut puan ortalamaları ve toplam puan ortalamaları ile ilgili buldukları sonuçlar, genel olarak araştırma sonuçlarımızla paralellik göstermektedir (19,21-27).

Problem çözme konusunda hemşirelik öğrencileriyle yapılan çalışmalarda öğrencilerin problem çözme becerilerinin de orta düzeyde olduğu belirlenmiştir. Bu çalışmalarda problem çözme düzeylerinin orta olmasının nedenleri arasında, eğitim sırasında öğrencilerin problem çözme becerilerini geliştirici özel stratejilerin izlenmemesi ve buna bağlı olarak da öğrencilerin problem çözme sürecini yeterince kavrayamaması, öğrencilerin bilimsel problem çözme sürecini zor, teorik, uygulamada zaman alıcı olarak görmeleri klinik uygulamalarında yeterince kullanılmaması olarak yorumlanabilir.

Ebelik ve hemşirelik öğrencilerinin problem çözme becerilerinin cinsiyetlerine göre aralarında istatistiksel olarak fark olmadığı belirlenmiştir Taylan ,Çam, Basmacı, Tümkaya ve

İflazoğlu, Saygılı, Tanrikulu, Pehlivan ve Konukman, Gültekin ,Olgun, Öntürk, Karabacak, Aslan, Serbest cinsiyetin problem çözme becerisi üzerinde bir etkisinin olmadığını bulmuşlardır. Çalışma sonuçlarımızla paralellik göstermeyen çalışmalar da mevcuttur (7,17,26,28-33). Akaydın Korkut, Ülger, Katkat, Serin problem çözme becerilerinin cinsiyete göre farklılaştığını bulmuşlardır (34-38). Çalışma sonuçlarının farklı çıkmasına, alınan farklı örneklem gruplarının sebep olduğu düşünülebilir.

Ebelik ve hemşirelik öğrencilerinin problem çözme becerilerinin yaşlarına göre aralarında istatistiksel olarak fark olmadığı belirlenmiştir ($p>0.05$). Yurttaş, Tanrikulu, Kaya, Arın, Tekin ve Taşkın tarafından farklı gruplarla yapılan çalışmalarda ise yaşın problem çözme becerileri üzerinde etkisinin olmadığını belirlemişlerdir (23,31,39-41). Bu bulgular genel olarak araştırma sonuçlarımızla paralellik göstermektedir. Çalışma sonuçlarımızla paralellik göstermeyen çalışmalar da mevcuttur. Altun (2003) Koşgeroğlu, Yıldırım, Bahar öğrencilerinin problem çözme becerilerinin yaşlarına göre aralarında istatistiksel olarak fark olduğunu belirlemişlerdir (42,43).

Çalışmada öğrencilerinin problem çözme becerilerinin bölümlerine göre aralarında istatistiksel olarak fark olmadığı belirlenmiştir ($p>0.05$). Basmacı, Yurttaş, Arslan, Çağlayan bölüm farklılıklarının problem çözme becerileri üzerinde etkisinin olmadığını bulmuşlardır (18,28,39,44).

Araştırmada öğrencilerinin problem çözme becerilerinin mezun olunan lise türüne göre aralarında istatistiksel olarak fark olmadığı belirlenmiştir ($p>0.05$). Yurttaş, Çilingir, Tekin, Taşgın, Kıvrak, Çağlayan'ın yaptıkları çalışmalarda öğrencilerin problem çözme becerilerine mezun olunan lise türünün etkilemediğini bulmuşlardır. Bu araştırma bulguları, bulduğumuz sonuçları destekler niteliktedir (18,39,45,46).

Araştırmaya katılan ebelik bölümü öğrencilerinin %27.16'nın bedensel, %16.84'nün işitsel, %56'nın görsel öğrenme biçimine; hemşirelik bölümü öğrencilerinin %23.2'nin bedensel, %22.8'nin işitsel, %54'nün görsel öğrenme biçimine sahip olduğu saptanmıştır. Bir başka deyişle öğrencilerin baskın öğrenme biçimlerinin öncelikli olarak görsel, sonra bedensel ve daha sonra da işitsel olduğu tespit edilmiştir (Tablo 3,4).

Farklı öğrenci grupları ve envanterlerle yapılan çalışmalarda; Ewing ve Yong, Çin, Afrika ve Meksika asıllı Amerikalı azınlık öğrencilerinin ağırlıklı olarak görsel öğrenme stili tercihine sahip olduğunu; Ninnis öğrencilerin öğrenme sürecinde, sözel iletişimden çok görsel öğrenme biçiminin bir özelliği olan şekil ve grafikleri tercih ettiklerini; Şimşek, öğrencilerin

%63'ünün görsel, %27'sinin işitsel, %10'unun bedensel öğrenme biçimine sahip Olduğunu; Çelik, öğrencilerin öğrenme stilleri dağılımlarının, öncelikli olarak %81,8 görsel, ikinci olarak %65,6 işitsel ve üçüncü olarak %62,3 bedensel olduğunu; Yıldırım ve Çirkinoglu, araştırmaya katılan öğrencilerin yaklaşık yarısının (%49,5) görsel öğrenme stiline sahip olduğunu; Çağlayan çalışmasında beden eğitimi bölümü öğrencilerinin %54,6 görsel, %25,1 bedensel, %20,2 işitsel öğrenme biçimine sahip olduklarını belirlemiştir. Araştırmacıların buldukları bu bulgular genel olarak bizim çalışmamızda bulduğumuz sonuçları destekler niteliktedir (12,18,47,48,49,50).

Ek olarak bedensel öğrenen öğrencilerin belirlenmesinin görsel ve işitseller kadar kolay olmadığı, bu gruptaki öğrencilerin, öğrenme biçimlerinin bir birleşimini kullanarak öğrendikleri ve bilgi verilince hem görmeye hem de dinlemeye ihtiyaç duyabilecekleri belirtilmiştir (11). Ülkemizde, okullarda uygulanan öğrenme tekniklerinden dolayı öğrenciler işitsel ve özellikle de görsel olmaya zorlanmaktadırlar. Bu zorlamaya yanıt verenler okul sisteminde ayakta daha kolay durabilmekte, buna adapte olamayanlar ise sistemden elenmekte, atlılarda kalmaktadır (51).

Hemşirelik öğrencilerinin öğrenme biçimleri ile cinsiyetleri arasında istatistiksel olarak fark olmadığı görülmüştür ($p>0.05$). Kabadayı, öğrencilerin cinsiyetlerine göre öğrenme biçimlerinde istatistiksel olarak bir farklılık olmadığını; Loo, öğrencilerin öğrenme stil tercihlerini belirlerken cinsiyetlerinin bu tercihe bir etkisinin olmadığını; Arslan , öğrencilerin cinsiyet ayrımı olmaksızın çoğunlukla görsel öğrenen olduklarını; Crabtree , öğrencilerin öğrenme stilleri ile cinsiyetleri açısından farklılıklar olmadığını; Güzel, öğrencilerin öğrenme stillerinin cinsiyete göre farklılaşmadığını; Babadoğan öğrencilerin öğrenme stilleri ile cinsiyetleri arasında anlamlı bir ilişki olmadığını; Yıldırım ve Çirkinoglu yaptıkları araştırmada, kız ve erkek öğrencilerin öğrenme stilleri arasında anlamlı bir farklılık tespit edememişlerdir (50,52-57).

Ergür ve Saraçbaşı tarafından yapılan araştırmada, kız öğrencilerin erkek öğrencilerden daha çok görsel tekniklerle, erkek öğrencilerin de kız öğrencilerden daha çok kinestetik tekniklerle öğrenmeye eğilimli oldukları tespit edilmiştir (58). Çağlayan çalışmasında öğrencilerin öğrenme biçimlerinin cinsiyet değişkenlerine göre farklılaşmadığını bulmuştur (18). Literatürde cinsiyetin öğrenme stili üzerinde etkisi olmadığını gösteren bu denli araştırma olmasına rağmen bir o kadarda cinsiyetin öğrenme stili üzerinde belirleyici bir rolü olduğunu gösteren araştırmalarda mevcuttur. Matthews , Dunn ve Griggs , Ergür , Mahiroğlu ,

Baran , Taylor, Kennedy, Tabanlıoğlu, Güven, Çubukçu, Garland ve Martin, Otrar yaptıkları araştırmalarda öğrencilerin öğrenme stil tercihlerinin belirlenmesinde cinsiyetin önemli bir etken olduğunu tespit etmişlerdir (58,59,60-68). Bu sonuçların birbiri ile çelişkili gözükmesinin sebebi, literatürde öğrenme stillerine ait birden fazla kuramsal açıklamanın bulunması ve bunlara bağlı olarak geliştirilen ölçme araçlarının fazla olması olabilir.

Çalışmada hemşirelik ve ebeklik bölümü öğrencilerinin öğrenme biçimleri ile yaşları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı bulunmuştur ($p>0.05$). Diğer bu konuda yapılan çalışmalarda da Truluck ve Courtenay, Ergür ve Saraçbası, İlhan, Erginer, Crabtree yaşın öğrenme biçimleri üzerinde bir etkisinin olmadığını bulmuşlardır. Bu bulgular, araştırma sonuçlarını destekler niteliktedir (55,58,69,70).

Öğrencilerin öğrenme biçimleri ile bölüm değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığının incelenmesinde; hemşirelik ve ebeklik bölümü öğrencilerinin öğrenme biçimleri ile bölümleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı bulunmuştur ($p>0.05$). Weng, Arslan, Çağlayan çalışmalarında okudukları bölümlerin öğrencilerin öğrenme biçimlerine etkilemediğini saptamışlardır (18,44,71).

Hemşirelik ve ebeklik bölümü öğrencilerinin öğrenme biçimleri ile mezun olunan lise türü arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı bulunmuştur. Öğrencilerin öğrenme biçimlerinin mezun oldukları lise türü değişkenlerine Teziç, Ergür ve Saraçbaş (2002), Çağlayan farklı öğrenci gruplarıyla yaptıkları araştırmalarda, öğrencilerin öğrenme stilleri ile mezun oldukları lise türü arasında anlamlı bir ilişki olmadığını belirlemişlerdir. Bu bulgular genel olarak araştırma sonuçlarımızla paralellik göstermektedir (18,58,72).

Hemşirelik ve ebeklik bölümü öğrencilerinin öğrenme biçimleri ile ders çalışma alışkanlıkları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı bulunmuştur. Çağlayan öğrencilerin çalışma alışkanlıkları ile öğrenme biçimleri arasında istatistiksel olarak fark belirlemiştir (18).

Bu sonuçlar, öğrencilerin öğrenme biçimlerinin, ders çalışma zamanlarını nasıl planladıkları değişkenlerine göre farklılık göstermektedir. Boydak “Öğrenme Stilleri” kitabında şöyle bir açıklamada bulunmuştur: “Ülkemizde, okulda uygulanan öğrenme tekniklerinden dolayı öğrenciler işitsel ve özellikle de görsel olmaya zorlanmaktadırlar. Bu zorlamaya yanıt verenler okul sisteminde ayakta daha kolay durabilmektedirler. Bedensel öğrenciler de sisteme ayak uydurarak üniversiteyi kazanarak bitirebilmektedirler (51).

Öğrencilerin aceleci yaklaşım, düşünen yaklaşım, değerlendirici yaklaşım, kendine güvenli yaklaşım ve planlı yaklaşım, kaçınan yaklaşım alt boyut puan ortalamalarının ve toplam puan ortalamalarının öğrenme biçimleri toplam puanı ve alt boyutlarının puanlarına göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı tespit edilmiştir ($p>0.05$). Ayrıca öğrencilerin problem çözme becerileri ile öğrenme biçimleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki belirlenmemiştir ($p>0.05$) Çağlayan, Koşar yaptıkları çalışmalarında öğrencilerin öğrenme biçimleri ile problem çözme becerileri arasında ilişki belirlememişlerdir (18,20).

Bilindiği gibi problem çözme ve öğrenme biçimleri öğrenebilen ve deneyimlerle geliştirilebilen becerilerdir (12). Ülkemizde hemşirelik ve ebellek öğrencilerinin eğitimi ve mesleği alanda uygulanması ile ilgili yaşanan sorunlar göz önüne alındığında problem çözme becerileri ve öğrenim stilleri gelişmiş mezunlar verilmesine gereksinim duyulduğu açıktır. Nitekim birçok hemşirelik ve ebellek fakülte ve yüksekokullarında müfredat ile ilgili yapılan düzenlemeler ve içerik çalışmaları eleştirel düşünen, problem çözme becerisi gelişmiş, yaratıcı düşünen, doğru karar verebilen, otonomisini kullanan ve bakıma odaklı hemşire ve ebellelere gereksinim duyulmasının bir göstergesi olarak değerlendirilebilir (2,3,13).

SONUÇLAR VE ÖNERİLER

Araştırmadan elde edilen bulgular ışığında öğrencilerin yarısından fazlasının görsel öğrenme biçimine sahip olduğu sonucuna varılmıştır. Ebellek ve hemşirelik öğrencilerinin öğrenme biçimleri arasında istatistiksel olarak fark olmadığı belirlenmiştir. Ebellek ve hemşirelik öğrencilerinin öğrenme biçimlerinin ders çalışma zamanlarını nasıl planladıkları, cinsiyet, yaş, bölüm, mezun oldukları lise türü, mezun oldukları lise alan türüne göre aralarında istatistiksel olarak fark olmadığı belirlenmiştir.

Öğrencilerinin problem çözme becerileri orta düzeydedir. Öğrencilerin problem çözme becerilerinin cinsiyet, yaş, mezun oldukları lise türüne göre aralarında istatistiksel olarak fark olmadığı belirlenmiştir. Ayrıca öğrencilerin aceleci yaklaşım, düşünen yaklaşım, değerlendirici yaklaşım, kendine güvenli yaklaşım ve planlı yaklaşım, kaçınan yaklaşım alt boyut puan ortalamalarının ve toplam puan ortalamalarının öğrenme biçimleri toplam puanı ve alt boyutlarının puanlarına göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı tespit edilmemiştir.

Öğrencilerin kendi öğrenme biçimlerinin farkında olmaları, öğrenmelerini kontrol edebilmelerine, problemleri durumlarla karşılaştıklarında nasıl bir yaklaşım izlemeleri gerektiği

hakkında bilgi sahibi olmalarına katkı getirecektir. Eğitim kurumlarında öğrencilerin kendi öğrenme biçimlerini tanımlarına olanak sağlayacak şekilde öğrenme-öğretme ortamları düzenlenmeleri önerilmektedir. Öğrencilerin problem çözme becerilerinin öğretildiği ve bunun üzerinde etkisini ortaya çıkaran deneysel çalışmalar yapılabilir.

KAYNAKLAR

1. Söylemez S. Uzmanlık Tezi; “İstanbul’da Ergenlerde Problem Çözme Becerisini Geliştirmeye Yönelik Bir Grup Çalışması Programının Etkisinin İncelenmesi” Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Tez Yöneticisi; Prof. Dr. Adnan Kulaksızoğlu. İstanbul-2002.
2. Özsoy SA (ed.), Yıldırım ÖB. Hemşirelikte Eleştirel Düşünme Uygulamalı Yaklaşım. Tuna Matbaacılık, ISBN:978-605-61163-0-8 Aydın- 2010,41-53.
3. Yıldırım B, Özkahraman Ş. Critical Thinking Theory And Nursing Education. International Journal of Humanities and Social Science 2011; 1 (17): 176-185.
4. Oğuzkan AF, Bingham A. Çocuklarda Problem Çözme Yeteneklerinin Geliştirilmesi. (Çeviri), Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, İstanbul-2004.
5. Edison Knapp S. School Counseling And School Social Work Homework Planner. New Jersey, John Wiley & Sons, Inc. 2003.
6. Santrock JW. Educational Psychology. New York,Mcgraw-Hill Companies Inc. 2001.
7. TAYLAN S. Uzmanlık Tezi; “Heppner’in Problem Çözme Envanteri’nin Uyarlama, Geçerlik ve Güvenirlik Çalışmaları” Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tez Yöneticisi: Doç. Dr. Füsün Akkoyun. Ankara-1990.
8. Kolb DA. Experimental Learning: Experience As The Source Learning And Development. Englewood Cliffs. New Jersey, New Jersey Prentice Hall 1984.
9. Erden M, Akman Y. Eğitim Psikolojisi Gelişim-Öğrenme-Öğretme. Arkadaş Yayınevi. ISBN:9789755090580 Ankara- 2010.
10. Erden M, Altun S. Öğrenme Stilleri. Morpa Yayınları, ISBN: 975284486-3 İstanbul-2008.
11. Erden M, Altun S. Öğrenme Stilleri. Morpa Kültür Yayınları, ISBN: 975284486-3 İstanbul- 2006.
12. Şimşek N. BİG 16 Öğrenme Biçimleri Envanteri. Eğitim Bilimleri ve Uygulama 2002; 1(1): 33-47.

13. Yıldırım B, Özkahraman Ş. Hemşirelikte Eleştirel Düşünme ve Eğitimi. Maltepe Üniversitesi Hemşirelik Bilim ve Sanatı Dergisi 2011; 4(1): 155-160.
14. Heppner PP, Petersen CH. The Development and implications of a personal problem-solving Inventory. Journal of Counseling Psychology 1982; 29 (1): 66-75.
15. Şahin NH, Şahin N, Heppner P. Psychometric Properties Of The Problem Solving Inventory In A Group Of Turkish University Students. Cognitive Therapy and Research 1993; 17(3): 379-385.
16. Ferah D. Uzmanlık Tezi; “Kara Harp Okulu Öğrencilerinin Problem Çözme Becerilerini Algılamalarının ve Problem Çözme Yaklaşım Biçimlerinin Cinsiyet, Sınıf, Akademik Başarı ve Liderlik Yapma Açısından İncelenmesi” Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Tez Yöneticisi: Prof. Dr. Oya Ersever, Ankara-2000.
17. Çam S. Öğretmen Adaylarının Ego Durumları İle Problem Çözme Becerisi Algısı İlişkisinin İncelenmesi. Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi 1995; 6(2): 37-42.
18. Çağlayan HS. Doktora Tezi; “Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerinin Öğrenme Biçimleri İle Problem Çözme Becerileri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi” Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bilim Dalı, Tez Yöneticisi: Yrd.Doç. Mehmet Sezen, Ankara, 2007.
19. Kanbay A, Bozok D. Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi’nde Çalışan Hemşirelerin Problem Çözme Becerilerinin Değerlendirilmesi. III. Ulusal Hemşirelik Öğrencileri Kongresi; 29-30 Nisan 2004.
20. Koşar A. Uzmanlık Tezi; “BÖTE Bölümü Öğrencilerinin Problem Çözme Becerilerinin, Öğrenme Biçimlerinin ve Yaratıcılıklarının Aralarındaki İlişkinin İncelenmesi: İzmir Örneği” Ege Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Tez Yöneticisi: Doç. Dr. Mustafa Murat Inceoğlu İzmir- 2010.
21. Yurttaş A, Yetkin, A. Sağlık Yüksekokulu Öğrencilerinin Empatik Becerileri İle Problem Çözme Becerilerinin Karşılaştırılması. Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi 2003;6(1): 1-13.
22. Kelleci M, Gölbaşı Z. Bir Üniversite Hastanesinde Çalışan Hemşirelerin Problem Çözme Becerilerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi. Cumhuriyet Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi 2004; 8(2): 1-8.

23. Kaya E. Uzmanlık Tezi; “Hemşirelerin Problem Çözme Becerilerinin ve Etkileyen Bazı Faktörlerin Belirlenmesi” Cumhuriyet Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Hemşirelik Programı, Tez Yöneticisi: Y.Doç.Dr. Hatice Ulusoy. Sivas-2005.
24. Abaan S, Bulut H, Cihangir N. Hemşirelik Yüksekokulu Öğrencilerinde İç Denetim Odağı Geliştirme Programının Değerlendirilmesi. I.Uluslararası V.Ulusal Hemşirelik Eğitimi Kongresi; 19-22 Eylül 2001, Nevşehir.2001. p 215-221.
25. Terzioğlu F. The Perceived Problem Solving Ability Of Nurse Managers. Journal of Nursing Management 2006;14(5):340-347.
26. Olgun N, Kan Öntürk Z, Eti Aslan F, Karabacak Ü, Serbest Ş. Hemşirelik Öğrencilerinin Problem Çözme Becerileri: Bir Yıllık İzlem Sonuçları. Acıbadem Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi 2010; 1(4): 188-194.
27. Erdem Y. Yüksekokul Ve Sağlık Meslek Lisesi Mezunu Hemşirelerin Sorun Çözme Becerileri. Yeni Tıp Dergisi 2001; 125-129.
28. Basmacı SK. Uzmanlık Tezi; “Üniversite Öğrencilerinin Problem Çözme Becerilerini Algılamalarının Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi” İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Psikolojik Danışma ve Rehberlik Bilim Dalı, Tez Yöneticisi: Y.Doç.Dr. Mehmet Güven, Malatya-1998.
29. Tümkaya S, İflazoglu A. Çukurova Üniversitesi Sınıf Öğretmenliği Öğrencilerinin Otomatik Düşünce ve Problem Çözme Düzeylerinin Bazı Sosyo-Demografik Değişkenlere Göre İncelenmesi. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi 2000; 6(6):143-158.
30. Saygılı H. Uzmanlık Tezi; “Problem Çözme Becerisi İle Sosyal Ve Kişisel Uyum Arasındaki İlişkinin İncelenmesi” Yayınlanmamış Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Tez Yöneticisi: Yrd. Doç. Dr. Fikri Köksal, Erzurum-2000.
31. Tanrıkulu T. Uzmanlık Tezi; “Yetiştirme Yurtlarında ve Aile Ortamında Yasayan Ergenlerin Bilişsel Yapıları (Olumsuz Otomatik Düşünceler) Ve Problem Çözme Becerileri Açısından İncelenmesi” Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Tez Yöneticisi: Prof. Dr. Betül Aydın, İstanbul- 2002.
32. Pehlivan Z, Konukman F. Beden Eğitimi Öğretmenleri İle Diğer Branş Öğretmenlerinin Problem Çözme Becerisi Açısından Karşılaştırılması. Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi 2004; 2 (2): 55-60.

33. Gültekin A. Uzmanlık Tezi; “Psikolojik Danışma ve Rehberlik Öğrencilerinin Problem Çözme Becerilerinin İncelenmesi” Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Tez Yöneticisi: Yrd.Doç.Dr. Fikri Köksal , Erzurum, 2006.
34. Akaydın FS. Uzmanlık Tezi; “Üniversite Öğrencilerinin Problem Alanları, Problemlilik Düzeyleri, Problem Çözme Becerileri Ve Yardım Arama Davranışları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi” Karadeniz Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Tez Yöneticisi: Doç. Dr. Yaşar Özbay, Trabzon-2002.
35. Korkut F. Lise öğrencilerinin Bazı Değişkenler Açısından Problem Çözme Becerilerini Değerlendirmeleri. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi 2002; 23, 177-184.
36. Ülger ÖE. Uzmanlık Tezi; “Okul Yöneticilerinin Problem Çözme Becerilerinin Liderlik Davranışlarıyla İlişkisi” Beykent Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Anabilim Dalı, Tez Yöneticisi: Doç. Dr. Esra Aslan, İstanbul-2003.
37. Katkat D. Öğretmen adaylarının problem çözme becerilerinin cinsiyetler ve alanlar bakımından karşılaştırılması. Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi 2003; 8(3): 11-18.
38. Derin R. Yüksek Lisans Tezi; “İlköğretim 8. Sınıf Öğrencilerinin Problem Çözme Becerileri ve Denetim Odağı Düzeyleri İle Akademik Başarıları Arasındaki İlişki (İzmir İl Örnekleme)” Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Tez Yöneticisi: Yrd. Doç. Dr. Nergüz Bulut Serin, İzmir-2006.
39. Yurttaş A. Yüksek Lisans Tezi; “Sağlık Yüksekokulu Öğrencilerinin Empatik Becerileri İle Problem Çözme Becerilerinin Karşılaştırılması” Atatürk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Hemşirelik Esasları Anabilim Dalı, Tez Yöneticisi: Yrd. Doç. Dr. Ayşen Yetkin, Erzurum-2001.
40. ARIN A. Uzmanlık Tezi; “Lise Yöneticilerinin Öğretim Liderliği Davranışları İle Kullandıkları Karar Verme Stratejileri Ve Problem Çözme Becerileri Arasındaki İlişki Düzeyi” Osmangazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Tez Yöneticisi: Doç. Dr. Bahaddin Acat, Eskişehir-2006.

41. Tekin M, Taşğın Ö, Kıvrak AO. Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulunda Okuyan Öğrencilerin Problem Çözme Becerilerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. Ülkümüz Dergisi 2007;4 (7): 57-66.
42. Altun I. The Perceived Problem Solving Ability And Values Of Student Nurses And Midwives. Nurse Education Today 2003; 23: 575-584.
43. Koşgeroğlu N, Yıldırım S, Bahar M. Sağlık Yüksekokulu Öğrencilerinin Problem Çözme Becerileri. 3.Ulusal-10.Uluslararası Hemşirelik Kongresi; 7-10 Eylül 2005, İzmir.2005. p 140.
44. Arslan B. Uzmanlık Tezi; “Orta Doğu Teknik Üniversitesi Mühendislik Öğrencilerinin Öğrenme Stillere Yönelik Betimleyici Bir Çalışma” Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tez Yöneticisi: Prof. Dr. Meral Aksu, Ankara-2003.
45. Çilingir A. Uzmanlık Tezi; “Fen Lisesi İle Genel Lise Öğrencilerinin Sosyal Becerileri Ve Problem Çözme Becerilerinin Karşılaştırılması” Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Tez Yöneticisi: Yrd. Doç. Dr. Fikri Köksal, Erzurum-2006.
46. Tekin M, Taşğın Ö. Sınıf öğretmenlerinin Problem Çözme Becerilerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. 15. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi; 13-15 Eylül 2006 Muğla, Muğla. 2006. p 20.
47. Ewing NJ, Yong LF. A Comparative Study Of The Learning Style Preferences Among Gifted African-American, Mexican-American And American-Born, Chinese Middle-Grade Students. Roeper Review 1992; 14 (3): 120- 123.
48. Ninnes PM. Toward A. Functional Learning System For Solomon Island Secondary Science Classrooms. Journal of Science Education 1994; 16: 677-688.
49. Çelik L. Doktora Tezi; “Teknoloji Yoğun Ortamların Öğrencilerin Öğrenme Stil Tercihlerine Uygunluğu” Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Tez Yöneticileri: Doç.Dr. Hafize Keser-Yrd. Doç. Dr. Cem Babadoğan Ankara-2004.
50. Yıldırım B, Çirkinoğlu AG. Orta Öğretim 1. Sınıf ve 2. Sınıf Öğrencilerinin Fizik Dersine Yönelik Tutumları İle Öğrenme Stilleri Arasındaki İlişki. XIV. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi; 28-30 Eylül 2005. Denizli. 2005.
51. Boydak HA. Öğrenme Stilleri. Beyaz Yayınları, ISBN : 975284486-3, İstanbul, 2006.

52. Kabadayı A. Doktora tezi, Bilişsel Öğrenim Biçemleri ve Öğrenci-Merkezli Bir Yabancı Dil Öğretim Modeli Önerisi. Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çocuk Gelişimi Eğitimi Anabilim Dalı, Tez Yöneticisi: Yrd. Doç. Dr. Ahmet Saban, Konya-2001.
53. Loo R. The Distribution Of Learning Styles And Types For Hard and Soft Business Majors. Educational Psychology 2002; 22 (3): 349-360.
54. Arslan C. Uzmanlık Tezi; “Öğretmenlerin ve Öğretmen Adaylarının Problem Çözme Becerilerinin Çeşitli Değişkenler Açısından Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi” Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Tez Yöneticisi: Yrd. Doç. Dr. Hasan Yılmaz, Konya-2001.
55. Crabtree DS. Ph.D. Thesis; “A Study Of Students’ Learning Styles In Itv Broadcast, Remote, And Traditional Classrooms At East Tennessee State University” East Tennessee State University, 2003.
56. Güzel A. Uzmanlık Tezi; “Marmara Üniversitesi Öğrencilerinin Öğrenme Stilleri İle Problem Çözme Becerileri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi” Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Tez Yöneticisi: Yrd. Doç. Dr. Ahmet Şirin İstanbul, 2004.
57. Babadoğan C. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Öğrencilerinin Öğrenme Stilllerine Yönelik Tercihleri. 15.Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi; 13 Eylül 2006. Muğla. 2006.
58. Ergür DO, Saraçbaşı T. Hacettepe Üniversitesi İngilizce Hazırlık Okulu Öğrencilerinin Öğrenme Tercihleri Yönünden İncelenmesi. Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayını, Açık ve Uzaktan Eğitim Sempozyumu; 23-25 Mayıs 2002. Eskişehir. 2002.
59. Matthews DB. The Effect Of Learning Style On Grades Of First-Year College Students. Research in Higher Education 1991;32(3): 253-268.
60. Dunn RS, Griggs SA. Hispanic-american and learning styles. Emergency Librarian 1995; 23(2):11-16.
61. Mahiroğlu A. Gazi üniversitesi Teknik Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Öğrenme Stilleri. Anadolu Üniversitesi Yayınları, 4. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi Bildirileri; 1-3 Eylül 1999. Eskişehir. 1999.

62. Baran A. Uzmanlık Tezi; “Üniversite Öğrencilerinin Çoklu Yetenek-Öğrenme Stilleri İle Benlik Saygısı ve Sürekli Kaygı Düzeyleri Arasındaki İlişki” Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Tez Yöneticisi: Doç. Dr. Ramazan Abacı , Samsun-2000.
63. Taylor L. Ph.D Thesis; “Learning Styles Preferences of Athletic Training Students and Athletic Training Educators: Similarities, Differences and Impact on Academic Performance” Texas Tech University, Texas, 2000.
64. Kennedy P. Learning Cultures And Learning Styles: Myth- Understandings About Adult (Hong Kong) Chinese Learners. International Journal of Lifelong Education 2002; 21(5): 430-445.
65. Tabanlıoğlu S. Uzmanlık Tezi; “Orta Düzey Öncesi Akademik Amaçlarla İngilizce Öğrenen Öğrencilerin Öğrenme Stilleri Tercihleri ve Dil Öğrenme Stratejileri Arasındaki İlişki” Ortadoğu Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tez Yöneticisi: Yrd. Doç. Dr. Gölge Seferoğlu, Ankara, 2003.
66. Güven M. Doktora Tezi; “Öğrenme Stilleri ile Öğrenme Stratejileri Arasındaki İlişki” Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Bilimleri (Eğitim Programları ve Öğretim) Anabilim Dalı, Tez Yöneticisi: Prof.Dr. Bekir Özer, Eskişehir-2004.
67. Çubukçu Z. Öğretmen Adaylarının Düşünme Stillерinin Öğrenme Biçimlerini Tercih Etmelerindeki Etkisi. XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı; 6-9 Temmuz 2004. Malatya. 2004.
68. Garland D, Martin BN. Do Gender And Learning Style Play A Role In How Online Courses Should Be Designed? Journal of Interactive Online Learning 2005; 4 (2): 67-81.
69. Truluck JE, Courtenay BC. Learning Style Preferences Among Older Adults. Educational Gerontology 1999; 25: 221-236.
70. Erginer E. İlköğretim Birinci Devre Çocuklarının Öğrenme Tercihlerinin Değerlendirilmesi. XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı; 6-9 Temmuz 2004. Malatya. 2004.
71. Weng CY. Ph.D Thesis; “The Relationship Between Learning Style Preferences and Teaching Style Preferences in College Students” University of Northern Colorado, Colorado, 2001.
72. Teziç I. Uzmanlık Tezi; “Bilkent Üniversitesi Yabancı Dil Hazırlık Okul’undaki Yabancı Dili İngilizce Olan Öğrencilerin Öğrenme Stil Tercihleri İle Dil Başarısı

Arasındaki İlişki” Bilkent Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tez Yöneticisi:
Patricia Brenner Ankara-1994.